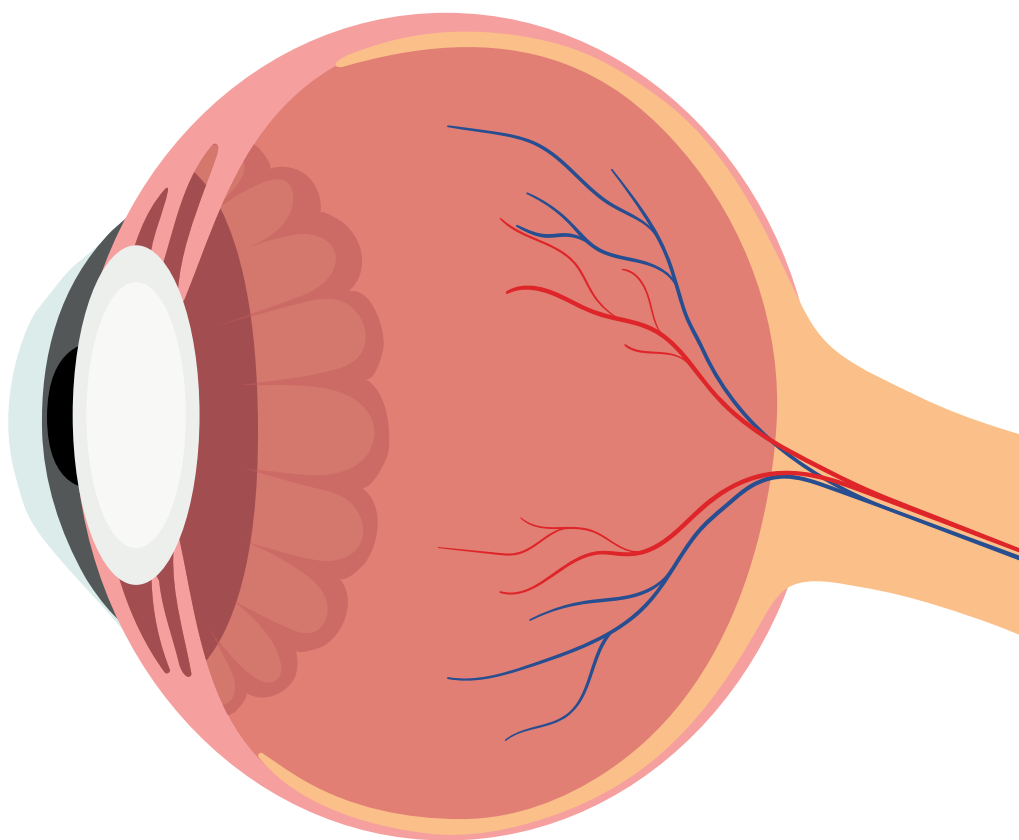

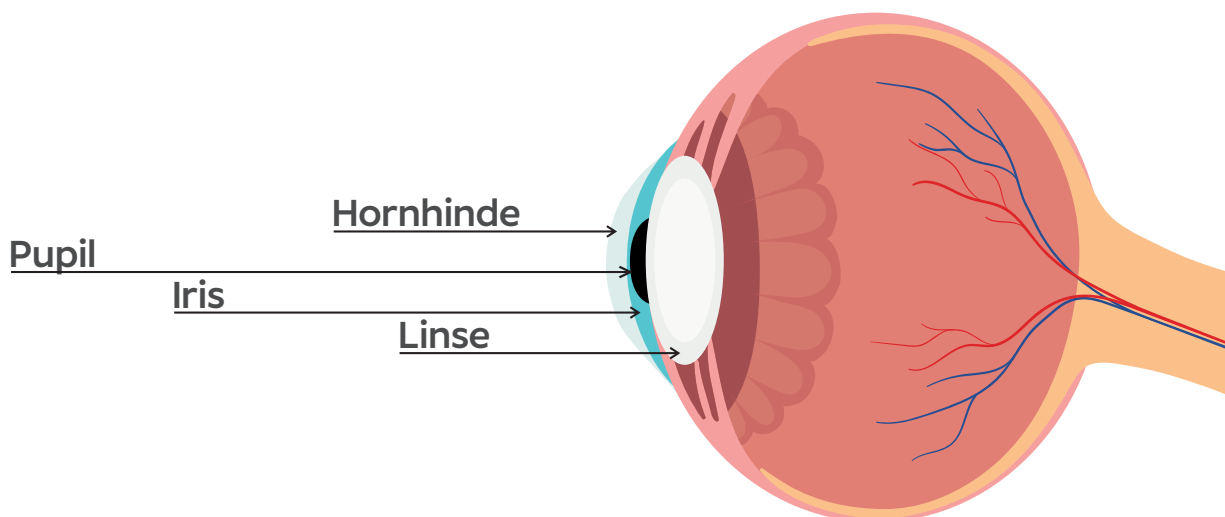
Læs og lær Mit hæfte om øjet

Øjets opbygning - 1

Vores øjne er opbygget af forskellige dele. Hornhinden er det gennemsigtige yderste lag, der går henover det farvede i øjet. Forrest i øjet sidder den hvide del af øjet, som hedder sclera. Det er en sej hinde, der er med til at sørge for, at øjet har den facon, det har. Vi har seks muskler, der sidder fast på sclera. De sørger for, at vi kan bevæge vores øje i forskellige retninger.

Det farvede i øjet hedder iris, og i midten af iris findes pupillen (den sorte), som egentlig bare er et sort hul. Bag ved pupillen sidder der en lille linse. Linsen fungerer som zoomen på et kamera. Den hjælper med at stille skarpt på forskellige afstande, både når du sidder og læser i en bog eller en skærm og vil se langt udenfor.

Der sidder en lille muskel, der styrer pupillens størrelse. Når der er lyst, bliver pupillen lille, mens pupillen bliver større i mørke. På den måde kan der styres, hvor meget lys, der kommer ind i øjet, så vi ikke bliver blændet og samtidig gør, at vi kan se bedre i mørke.

Prøv at holde dig for øjnene i 10 sekunder.

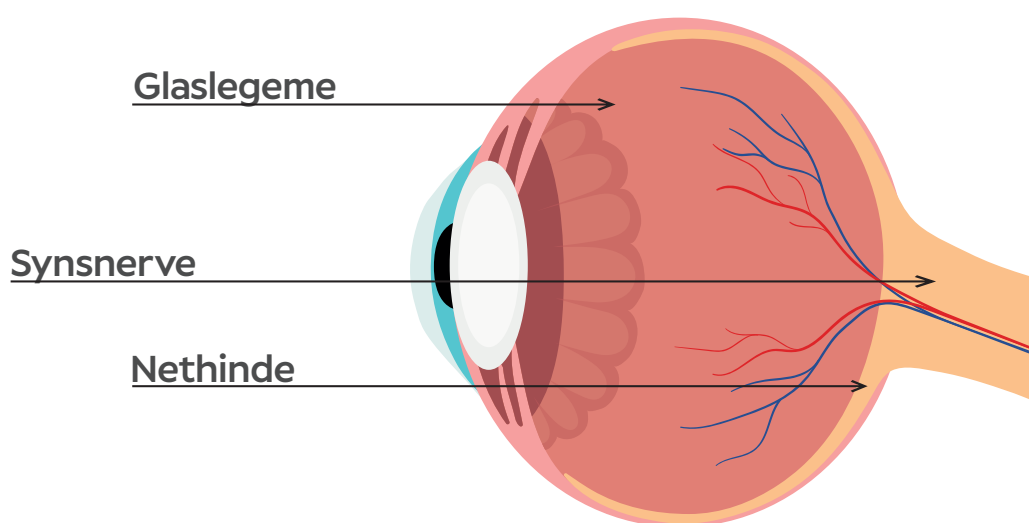
Kig derefter ind i et spejl med det samme.

Kan du se, at pupillen bliver mindre?

Øjets opbygning - 2

Bagved linsen ligger glaslegemet. Det udfylder hele øjet. Hvis man forestiller sig øjet som en bordtennisbold, så ligger glaslegemet inde i selve bolden og er med til at opretholde øjets runde facon. Glaslegemet føles som og ligner en vandmand. Det er dog væsentligt mindre.

Bagerst inde i øjet sidder nethinden, der er med til at sørge for, at vi kan se. På bagsiden af hvert øje sidder en synsnerve, som mødes midt i hovedet. Nethinden er forbundet med hjernen. Dens opgave er at omdanne lys, farver og indtryk generelt til et billede, som hjernen kan bearbejde. Uden en nethinde ville du ikke kunne se noget.

Øjet vokser livet igennem. Børn har mindre øjne end voksne, men øjnene kan udvikle sig forskelligt. Nogle menneskers øjne vokser mere end andre.

Nærsynet og langsynet

Hvis man har et meget langt øje, vil det lys, der er med til at danne et billede på nethinden, ikke kunne nå helt ind til nethinden, som jo sidder bagerst i øjet. Det betyder, at billedet bliver uskarpt, og man ser sløret. Det kaldes for nærsynethed. Når man er nærsynet, har man svært ved at se ting på afstand, men ser ting tæt på skarpt.

Hvis man derimod har et kort øje, vil lyset samles omme bag øjet, og igen vil det billede, man ser, være uskarpt. Dette kalder man for langsynethed. Når man er langsynet, kan man have svært ved at se ting tæt på, og man kan få ondt i hovedet og trætte øjne.

”Hun har øjne i nakken”. Det udtryk kender du måske. Det bruges om mennesker, der ser alt og lægger mærke til alt. Men det er naturligvis ikke sådan i praksis. Nogle dyr har et markant bredere synsfelt end os mennesker. Vi ser bedst det, der er midt for. Derfor drejer du også hovedet, når du vil kigge på noget bestemt, så du har det midt for.

Prøv at lægge mærke til det, der er i siden af dit synsfelt uden at dreje hovedet og kigge direkte på det. Du kan ikke se det klart, kan du?

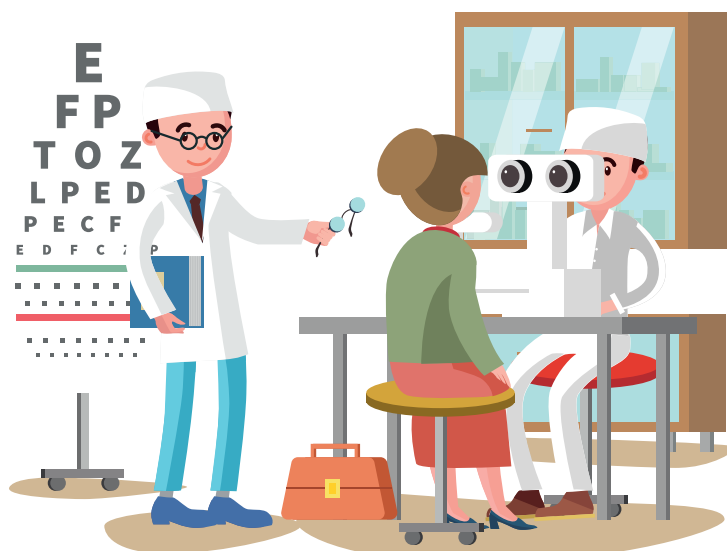

Synstest

En synstest er en test, hvor optikeren undersøger dit syn. Det foregår inde i et rum, nede i optikerbutikken. Her skal man først sidde på en lille stol, udenfor rummet og kigge ind i en maskine, hvor der er et lille billede man skal prøve at fokusere på. Det kan fx været et billede af en luftballon. Bagefter følger man med optikeren ind i et andet rum, hvor der er en stor stol, som man skal sidde i.

Optikeren tager derefter en maskine hen foran øjnene på dig. Den hedder en phoroptor, og den skal man kigge igennem under synstesten. Ved hjælp af en computer og en anden maskine, kan optikeren skifte i mellem små glas inde i phoroptoren. Under hele testen, skal du kigge på en synstavle, nede i den anden ende af rummet. Der kan både være bogstaver eller figurer på tavlen. Optikeren hjælper hele tiden med hvad det er man skal gøre.

Når testen er færdig, så ved optikeren, hvilken styrke brillerne eller kontaktlinserne skal have (hvis der er behov for dette). Optikeren kan også prøve at sætte styrkene op i en speciel brille, som hedder en prøvebrille. Så kan man prøve at mærke, hvordan den nye styrke er.

Sundhedstjek

Med til synstesten hører også ofte et sundhedstjek, hvor der bliver taget billeder af dine øjne for at undersøge, om alt er som det skal være.

Hvis noget skal undersøges nærmere, kan optikeren henvise til øjenlæge eller hospital.

Farveblind

Man kan være farveblind. Farveblind betyder ikke, at man slet ikke kan se farver. Det er der nogle ganske få, der ikke kan. De fleste, der er farveblinde, kan ikke se forskel på rød og grøn.

Det kan være generende, når man spiller fodbold og selv har røde trøjer og spiller mod et hold i grønne trøjer. Thomas Delaney, fodboldspiller på landsholdet, er rød/grøn-farveblind. Men han har klaret sig ret flot alligevel.

Kan du se tallet i cirklen?

